

Van hulp naar investeren

**Ontwikkelingssamenwerking
in toekomstgericht perspectief**

CDA
Tweede Kamerfractie

CDA
Tweede Kamerfractie

Van hulp Naar investeren

**Ontwikkelingssamenwerking
in toekomstgericht perspectief**

*Auteurs: Pieter van Geel, fractievoorzitter van het CDA
Kathleen Ferrier, lid Tweede Kamerfractie CDA*

Datum: 24 augustus 2009

Inhoudsopgave

3	1	Inleiding
4	2	Heroriëntatie op Ontwikkelingssamenwerking
5	2A	Meer ruimte voor interdepartementaal beleid
6	2B	Focus op duurzaamheid, biodiversiteit en energievoorziening
7	2C	Flexibel omgaan met niet-partnerlanden
8	3	Prioriteiten
8	3A	Landbouw
9	3B	Bedrijfsleven
9	3C	Maatschappelijk middenveld
10	3D	Opbouw van de rechtsstaat
11	3E	Europees Ontwikkelingsbeleid

1 Inleiding

In de samenleving en in de politiek wordt de discussie over de zin of onzin van ontwikkelingssamenwerking gevoerd. Dat is niet verwonderlijk: na zes decennia inzet op ontwikkelingssamenwerking is het hoog tijd om ons af te vragen of we nog wel zinvol bezig zijn. Zijn de inspanningen nog wel effectief? Hebben donoren nog steeds een rol en, zo ja, wat zou die moeten zijn? Is het huidige ontwikkelingsbeleid nog toereikend om de vragen van vandaag te kunnen beantwoorden?

Deze notitie gaat in op deze vragen en geeft richting aan de nieuwe lijn van de CDA Tweede Kamerfractie. Tevens beoogt het een aanzet te zijn voor komende discussies. In de volgende twee hoofdstukken wordt ingegaan op de accenten en prioriteiten die het CDA voor ogen heeft. Elke paragraaf wordt afgesloten met een apart kader waarin het CDA-voorstel concreet wordt weergegeven.

2 Heroriëntatie op ontwikkelingssamenwerking

De antwoorden die we middels het huidige beleid van ontwikkelingssamenwerking geven op mondiale vraagstukken passen niet meer bij deze tijd. Hierbij zijn twee aspecten van belang. Ten eerste kenmerkt deze tijd zich door sterke verwevenheid en onderlinge afhankelijkheid van landen en mensen wereldwijd. Kort gezegd: alles heeft met alles te maken. Zo kan armoedebestrijding niet los gezien worden van vragen op gebied van duurzaamheid en leiden hongersnood en conflicten in Afrika tot migratie, iets wat ook directe gevolgen heeft voor Nederland. Het andere belangrijke aspect is dat mensen in ontwikkelingslanden mondiger en mondialer geworden zijn. Terecht verwachten zij dat partnerschappen en gelijkwaardigheid een belangrijker rol spelen in relaties tussen ontvangende en donerende landen. Deze verzakelijking van de relaties moet er toe leiden dat er scherpere eisen aan ontwikkelingslanden gesteld worden en het initiatief meer aan OS landen zelf overgelaten wordt.

Deze tijd vraagt om het openbreken van het bastion dat ontwikkelingssamenwerking tot nu toe geweest is. Dit betekent:

- 1) 0,7% BNP handhaven voor ontwikkelingssamenwerking, de extra 0,1% BNP bestemmen voor interdepartementaal beleid voor ontwikkeling;**
- 2) 0,1% BNP voor natuur, milieu en water integreren in 0,7% BNP met focus op duurzaamheid, behoud van biodiversiteit en energievoorziening;**
- 3) flexibel omgaan met de landenlijst, waarbij kansrijke initiatieven in niet-partnerlanden ook mogelijk moeten zijn.**

Te lang is effectiviteit onderbelicht gebleven en ging het meer om het vasthouden aan de oude, platgetreden wegen, waardoor versnippering optrad in het beleid, vastgeroeste en verouderde ideeën tegen elke prijs gehandhaafd moesten worden en er dus geen ruimte was voor innovatieve ideeën. Door te denken dat puur het geven van geld de oplossing is voor het armoedevraagstuk, hebben donoren de afhankelijkheid van ontvangende landen in sommige gevallen eerder vergroot dan verkleind. Door gebrek aan resultaatseisen en toetsingscriteria zijn ongewenste en ineffectieve situaties te lang in stand gehouden. Door te denken dat onze vormen van ontwikkeling en democratie de enig denkbaren zijn, is er te weinig ruimte gelaten voor eigen ontwikkelingsprocessen elders. We moeten daarom kritisch stil staan bij wat onze rol, onze toegevoegde waarde kan zijn. Want dát we een rol te spelen hebben, staat vast. Als rijk land, met gezag op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, hebben we een verantwoordelijkheid die we niet willen ontlopen.

Juist nu, in een tijd van opstapelende crises, blijkt het belang van *kijken over de dijk*. Het CDA kijkt verder dan de Nederlandse grens en vindt dat we moeten inspelen op wereldwijde ontwikkelingen. Meer dan ooit zijn landen en mensen met elkaar verbonden en het Christen-Democratische uitgangspunt van *rentmeesterschap* krijgt daarmee een hernieuwde betekenis: duurzame betrokkenheid bij de naaste, de weidegenoot. Niet alleen omdat je nu eenmaal dezelfde weide deelt en dus afhankelijk bent van elkaar,

maar ook omdat die weide in goede staat overgedragen moet worden aan komende generaties. Daarmee is ontwikkelingssamenwerking vandaag de dag niet meer alleen gefundeerd in morele verplichtingen en solidariteit maar dient een veel breder doel: een welbegrepen eigenbelang. Rust en veiligheid daar, komt ook onze veiligheid ten goede. Economische groei en sterke samenlevingen daar, bieden ons, handelsnatie bij uitstek, kansen die we niet onbenut willen laten. De CDA-fractie staat daarom onverkort achter het belang om de internationaal afgesproken millenniumdoelstellingen (MDGs) te halen. Daarvoor moeten de nodige financiële middelen door Nederland en door de andere landen beschikbaar worden gesteld. Als landen zich aan de gemaakte afspraken houden om te voldoen aan de internationaal afgesproken norm van 0,7% van het BNP voor ontwikkeling, zullen er meer middelen beschikbaar komen voor ontwikkelingssamenwerking. Nederland moet de andere landen blijven aanspreken op de gemaakte afspraken en zijn gezag op dit terrein inzetten op de effectiviteit van de ontwikkelingsinspanningen.

De tijd van hulp is voorbij. De CDA-fractie wil investeren in mensen en samenlevingen. Grondslag hiervan is het besef dat mensen zichzelf ontwikkelen en hun eigen problemen moeten oplossen. Dat betekent dat capaciteitsopbouw, een sterke middenklasse en een lokale intellectuele elite van belang zijn. Daarom blijft de autonome kracht van het maatschappelijk middenveld, -religieuze organisaties, vakbonden, medefinancieringsorganisaties- van belang en is slechts onder duidelijke voorwaarden begrotingssteun een optie. De CDA-fractie wil blijven investeren in sociale sectoren, in onderwijs (óók beroepsonderwijs, hoger- en universitair onderwijs) en gezondheidszorg (basisgezondheidszorg én gespecialiseerde zorg rond mondiale thema's zoals HIV/AIDS en reproductieve gezondheid). Onderwijs en gezondheidszorg zijn immers basisvoorwaarden voor ontwikkeling en mogen niet verwaarloosd worden. De CDA-fractie wil investeren in duurzaam beheer van internationaal gemeenschappelijke publieke goederen, goederen die niet onuitputtelijk zijn zoals energie, water, grondstoffen, biodiversiteit en schone lucht. Om deze doelen te realiseren is er geld nodig. Het CDA handhaaft daarom onverkort 0,7% van het BNP voor ontwikkelingssamenwerking.

A Meer ruimte voor interdepartementaal beleid

De laatste jaren is gebleken dat interdepartementaal beleid een meerwaarde heeft. Een duidelijk voorbeeld is de internationale erkenning van de 3D-benadering in Afghanistan. Vanuit de regering worden noodzakelijke stappen gezet, er zijn gezamenlijke missies van EZ en OS, gemeenschappelijke beleidsvoornemens op gebied van LNV en OS, Justitie en OS, VROM en OS en kansen op terrein van OCW en OS. Naar de mening van de CDA-fractie is het niet genoeg. Daadwerkelijk gezamenlijke inzet, buiten gebaande paden om, ontbreekt nog. Een obstakel daarbij is dat financiering van beoogde activiteiten niet altijd voldoen aan de criteria van officiële ontwikkelingshulp (ODA) die zijn opgesteld door het ontwikkelingscomité van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO-DAC), Het CDA hecht aan de OESO-DAC criteria maar is van mening dat meer flexibiliteit de effectiviteit van inzet op ontwikkeling ten goede kan komen. Dat zien we duidelijk in de 3D benadering. Goede voorstellen lopen soms vast op het feit dat niet alle elementen daarvan onder deze officiële criteria vallen. Daar moet

verandering in komen, zodat er ruimte komt – ook financieel – voor goede interdepartementale voorstellen. Daarbij spreekt het voor zich dat deze financiële middelen besteed moeten worden aan ontwikkelingsrelevante doelen, dus uitgevoerd samen met het ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking.

VOORSTEL: De CDA-fractie wil de afgesproken 0.7% van het BNP voor ontwikkelingssamenwerking handhaven volgens de OESO-DAC criteria. De 0.1% van het BNP die Nederland *extra* beschikbaar heeft voor ontwikkeling moet voor interdepartementaal beleid flexibel worden ingezet. Flexibel betekent: eventueel los van de OESO-DAC criteria, maar wel altijd in samenwerking met het ministerie voor ontwikkelingssamenwerking. De 0,1% van het BNP bestemd voor water en milieu moet worden geïntegreerd in de 0,7% BNP ODA . Het CDA wil dit realiseren in de volgende kabinetsperiode.

B Focus op duurzaamheid, biodiversiteit en energievoorziening

Inzet op water en milieu, duurzaamheid, biodiversiteit en energievoorziening is van groot belang. Het CDA ziet de noodzaak alle zeilen bij te zetten om de verwoestende effecten van klimaatverandering aan te pakken. De opwarming van de aarde zet onverminderd door en treft met name ontwikkelingslanden. Verwoestijning, droogte, overstromingen en onveilig water hebben gevolgen voor de voedselproductie en leiden tot conflict en migratie. Hierop inspelen, is in ons aller belang. Ontwikkelingslanden beschikken lang niet altijd over de noodzakelijke middelen om deze problemen het hoofd te bieden. De aanpak van deze grootschalige problematiek vergt een gezamenlijke inzet, waaraan niet alleen donoren, maar ook ontwikkelingslanden zelf, een bijdrage moeten leveren. Duurzaamheid en behoud van biodiversiteit moeten veel meer geïntegreerd worden in het ontwikkelingsbeleid. Het CDA wil dat de 0,1% van het BNP voor natuur, milieu en water wordt geïntegreerd in de 0,7% van het BNP. Dit zal noodzakelijkerwijs leiden tot een herprioritering van het OS-beleid. Bewustere keuzes moeten worden gemaakt die op langere termijn leiden tot een verhoging van de effectiviteit. Cruciaal is dat in Kopenhagen eind 2009 een nieuw mondiaal klimaatverdrag wordt gesloten. Dit kabinet zet daarnaast stevig in op hernieuwbare energie in ontwikkelingslanden. In het behalen van de MDGs en inzet op gevolgen tegen klimaatverandering zit synergie. De CDA-fractie vindt dat de middelen geconcentreerd moeten worden ingezet, gebruik makend van innovatieve technologieën en expertise, zoals die in Nederland aanwezig zijn. Het gaat hierbij onder andere om duurzame oplossingen voor energietekorten, waterzuiveringstechnieken en het tegengaan van verwoestijning. Het behoud van bestaand bos en herbebossing zijn daarbij van belang. Eén van de vele innovatieve oplossingen om verdere milieudegradatie te voorkomen is herbebossing van gemengde bossen met suikerpalmen. Dergelijke bossen zorgen voor regen, beschermen bestaande bossen, bestrijden erosievorming, houden water vast en zorgen voor voedselzekerheid. De bio-ethanolproductie die hieruit voortkomt, zorgt voor werkgelegenheid en opbouw van lokale economieën. Een dergelijk gemengd bos is al productief binnen één à twee jaar. Expertise op dit gebied is ontwikkeld in Wageningen. Momenteel loopt er een

veelbelovende pilot in Indonesië. Ook Colombia en Tanzania willen experimenteren met de aanplant van suikerpalmbossen en hebben daarvoor middelen beschikbaar gesteld. Hier ligt een vernieuwende kans die we niet mogen missen.

VOORSTEL: De CDA-fractie wil een brede en grootschalige inzet op duurzaamheid, biodiversiteit, en energie. Dit moet geïntegreerd worden binnen de 0,7% van het BNP voor ontwikkelingssamenwerking. In praktijk moet hierop meer getoetst worden. Cruciaal is de totstandkoming van een nieuw mondiaal klimaatverdrag. Er bestaat een duidelijke synergie tussen het behalen van de millenniumdoelen en de aanpak van klimaatverandering.

C *Flexibel omgaan met niet-partnerlanden*

Het huidige Nederlandse ontwikkelingsbeleid wordt uitgevoerd in 36 landen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika, de zogenaamde partnerlanden. De motivatie hierachter is dat het budget voor ontwikkelingssamenwerking hierdoor zo effectief mogelijk kan worden besteed. Inderdaad kan Nederland niet alle ontwikkelingslanden steunen en moeten er keuzes worden gemaakt. Het CDA is van mening dat ontwikkelingsbeleid juist effectief kan zijn als niet altijd te rigide wordt vastgehouden aan lijsten en bestaand beleid, maar in te springen op ontwikkelingen die kansrijk zijn en het verschil kunnen maken. Het moet mogelijk worden dat kansrijke initiatieven in niet-partnerlanden, waarbij Nederland een toegevoegde waarde heeft, gesteund worden vanuit het ontwikkelingsbudget. Juist door keuzes te maken en niet altijd uit te gaan van automatisme binnen het OS-beleid, kunnen onze inspanningen effectiever zijn. Een concreet voorbeeld is de aanpak van problemen in grote steden in India en Brazilië. Nederland beschikt over veel kennis en expertise op gebied van aanpak van grootstedelijke problemen zoals afvalverwerking, energievoorziening, sanitatie en waterbeheer, waarmee de levensomstandigheden van miljoenen mensen verbeterd kunnen worden. Aanvragen vanuit die landen komen echter niet aanmerking voor (co-) financiering omdat ze niet op de Nederlandse landenlijst staan. Een ander voorbeeld zijn voorstellen op gebied van milieu, zoals herbebossing in middeninkomenslanden in Midden- en Zuid-Amerika, die om dezelfde reden worden afgewezen.

VOORSTEL: De CDA-fractie wil dat de regering minder rigide omgaat met de lijst van partnerlanden. Kansrijke initiatieven uit niet-partnerlanden die het verschil kunnen maken en waarbij Nederland een toegevoegde waarde heeft moeten in aanmerking kunnen komen voor financiële ondersteuning. Deze aanvragen moeten niet al bij voorbaat worden afgewezen.

3 Prioriteiten

Naast de genoemde keuzes in het vorige hoofdstuk, stelt de CDA-fractie de volgende prioriteiten:

A Landbouw

Het is goed dat de landbouwsector terug is op de ontwikkelingsagenda. Stimulering van (kleinschalige) landbouw en duurzame voedselproductie zijn immers de sleutel om honger tegen te gaan. Daarnaast blijken investeringen in deze sector effectief in het bevorderen van economische onafhankelijkheid omdat er al snel inkomsten worden gegenereerd met landbouwproductie. Kleine boeren, vaak vrouwen, hebben hier direct voordeel van. Op gebied van landbouw liggen er ongekend grote uitdagingen. De huidige voedselcrisis maakt dit extra duidelijk. Reden voor veel conflicten in de wereld zijn de gevolgen van klimaatverandering en daaruit volgend het gebrek aan grond voor voedselproductie. De hoeveelheid productieve grond voor landbouw zal steeds meer afnemen. Daarnaast dreigen de komende decennia enorme tekorten te ontstaan aan voldoende zoet water, waarvan landbouwontwikkeling grotendeels afhankelijk is. Dit vergt een nieuwe aanpak, waarbij effectiviteit en innovatie op gebied van landbouw, watermanagement en voedselproductie, leidend moeten zijn. Op deze terreinen beschikt Nederland over een grote reputatie met wereldbepaalde kennisinstituten (Wageningen, TNO, Deltaris, etc) en een heel actief innovatief bedrijfsleven. Nederland moet deze in Nederland aanwezige kennis in het buitenland meer promoten en gebruik ervan stimuleren. Door Publiek-Private samenwerkingsverbanden (PPS) van overheden –ook lagere –, kennisinstituten en bedrijfsleven wordt actief ingespeeld op deze kansen. De uitdaging is om deze PPS zo goed mogelijk te benutten voor een effectief Nederlands ontwikkelingsbeleid. Er dient vanuit ontwikkelingssamenwerking naast geld, ook actieve ondersteuning geboden te worden in plaats van onnodig bureaucratische barrières op te werpen. PPS kan zorgen voor een multiplier effect voor de investering van iedere euro ontwikkelingsgeld. Een voorbeeld van een PPS in een beginfase is het Friese samenwerkingsverband van Millenniumgemeenten, Vitens, de provincie, waterschappen en deskundige NGO's op gebied water en sanitatie. Initiatieven vanuit de regio, het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven leveren een zichtbare bijdrage aan het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking in de Nederlandse samenleving.

VOORSTEL: Landbouw blijft een prioritair onderwerp in het ontwikkelingsbeleid. De CDA-fractie wil dat de regering de in Nederland aanwezige (innovatieve) kennis op gebied van landbouw, voedsel en water in het buitenland uitdraagt. De Nederlandse regering moet brede samenwerkingsverbanden (PPS) stimuleren, waarbij het gaat om de kernkwaliteiten van Nederland op deze terreinen. Naast een financiële bijdrage moet de regering een ondersteunende inzet leveren aan deze samenwerkingsverbanden.

B *Bedrijfsleven*

De rol die het bedrijfsleven in Nederland en in ontwikkelingslanden kan spelen, is lange tijd onderbenut geweest. Het bedrijfsleven creëert banen en daarmee economische onafhankelijkheid, die allereerst de middenklasse versterkt. Het is goed dat de minister voor Ontwikkelingssamenwerking het bedrijfslevenfonds ORIO aanzienlijk heeft opgehoogd. Het gaat hier veelal om infrastructurele projecten, die met name voor grotere bedrijven interessant zijn. De CDA-fractie is echter van mening dat ook de rol van het MKB verder uitgebreid en benut moet worden. We zien dat (vrouwelijke) ondernemers in ontwikkelingslanden hun kleinschalige projecten, vaak opgestart met microkredieten ontstijgen en willen doorgroeien naar MKB. Hierdoor neemt de vraag vanuit ontwikkelingslanden voor ondersteuning op gebied van MKB toe. Daarom wil de CDA-fractie dat een deel van de ORIO-middelen ook voor MKB beschikbaar wordt. Daarnaast bestaat er veel vraag vanuit ontwikkelingslanden naar scholing, op gebied van transport, verkoopmethoden, de opbouw van verwerkende industrie en ICT. De Nederlandse regering moet hierop actiever inzetten. Evenzeer is het van belang dat er voldoende en gedegen informatie beschikbaar is en dat ambassades voorlichting en begeleiding kunnen geven. Innovatieve MKB kan in ontwikkelingslanden nog meer gestimuleerd worden. Hierbij moet er prioriteit zijn voor behoud van biodiversiteit en duurzaamheid.

VOORSTEL: De CDA-fractie wil een verdere uitbreiding van het betrekken van het bedrijfsleven bij ontwikkelingssamenwerking, met name van het MKB. Hier liggen kansen, onder andere op terrein van innovatie, het versterken van de lokale verwerkende industrie en ICT. De rol die het MKB kan spelen, moet gestimuleerd worden. Daartoe moeten er middelen en deskundigheid beschikbaar zijn. Binnen ORIO moet meer ruimte komen voor het MKB. Ambassades moeten het MKB informatie beschikbaar stellen en de nodige ondersteuning verlenen.

C *Maatschappelijk middenveld*

Volgens het CDA speelt het particulier initiatief een belangrijke en eigenstandige rol bij de ontwikkeling van vitale samenlevingen, het vergroten van het eigen probleemoplossend vermogen en het versterken van de middenklasse. Kerken, vakbonden, media en andere maatschappelijke organisaties vervullen een wezenlijke rol bij de opbouw van de samenleving. Met name in fragiele staten en in donorloze ontwikkelingslanden kan het maatschappelijk middenveld activiteiten uitvoeren die vaak moeilijker door de Nederlandse overheid gedaan kunnen worden. Ook hier moet gekeken worden naar de effectiviteit van de inspanningen. Het CDA staat positief tegenover de voorstellen van de minister om versnippering tegen te gaan, het aantal organisaties dat subsidie ontvangt te beperken en de 25% eigen bijdrage voor de organisaties overeind te houden. Vanwege de belangrijke rol van maatschappelijke organisaties moeten financiële middelen beschikbaar blijven. Er dient evenwicht te blijven tussen de kanalen (bilaterale en multilaterale). Het CDA is tegen verstatelijking van de inzet van het maatschappelijk middenveld; complementariteit, in de zin dat het maatschappelijk kanaal doet wat de regering niet kan of wil, is juist de meerwaarde. Bijvoorbeeld in Zimbabwe. Nederland kan

momenteel nog niet samenwerken met de Zimbabwaanse regering, wel is er dringend behoefte aan steun. In dergelijke situaties kunnen maatschappelijke organisaties hun rol vervullen. In Zimbabwe bijvoorbeeld door het mogelijk te maken in meer schoolboeken te voorzien. Nu moeten dertig schoolkinderen samen doen met één boek. Naast het belang van complementariteit, moet er ook ruimte blijven voor kleinschaligheid en niet slechts een premie op de hoogte van de uitgaven. Het gaat om de impact van de inspanningen en om kwaliteit.

VOORSTEL: Voor de CDA-fractie zit een belangrijke meerwaarde van het Nederlandse ontwikkelingsbeleid in het evenwicht tussen de verschillende financieringskanalen. Inspanningen via het maatschappelijk middenveld mogen niet ten koste gaan van besteding via multilaterale organisaties. Er moet ruimte blijven bestaan voor kleinschalige activiteiten die een grote impact hebben op de ontwikkeling van vitale samenlevingen.

D Opbouw van de rechtsstaat

De opbouw van de rechtsstaat en goed bestuur zijn voorwaarden voor ontwikkeling en het stimuleren van de private sector. Een zwakke juridische sector is niet alleen een probleem in landen waar geweld toeneemt en er grootschalige schendingen van mensenrechten plaatsvinden, zoals in het Grote Merengebied, Colombia, Guatemala en Sri Lanka. Dit is ook een probleem in het groeiende aantal landen dat zich ontworstelt aan armoede en een middeninkomensland wordt. Een gerichte inzet op die landen kan ervoor zorgen dat ze niet steeds terugvallen in armoede en conflict. Daarbij speelt de opbouw van een sterke middenklasse een cruciale rol, maar ook het versterken van de juridische sector is een factor van belang in het tegengaan van corruptie, het aanpakken van straffeloosheid en het versterken van autonomie van de middenklasse. Een sterke juridische sector is ook van belang voor het aantrekken van investeringen door het bedrijfsleven en het MKB. Daarom wil de CDA-fractie meer inzet op de versterking van de rechtsstaat. Soms kan dat het beste in internationaal verband. Het Nederlands profiel als land van recht en rechtspraak en als land met hoogwaardige kennisinstellingen op gebied van rechtswetenschap kan juist in die landen het verschil maken. De winnares van de eerste mensenrechtentulp, Justine Masika Bihamba, heeft dit expliciet aangegeven en Nederland gevraagd rechters en advocaten te leveren om mensen op te leiden. Nederland heeft goede ervaring met het uitzenden van deskundigen voor korte perioden, bijvoorbeeld via het Programma Uitzending Managers (PUM).

VOORSTEL: De CDA-fractie wil dat het bevorderen van de rechtsstaat, mensenrechten en goed bestuur hoog op de ontwikkelingsagenda staan, waarbij niet slechts ingezet wordt op fragiele staten. Vanuit de vraag uit ontwikkelingslanden voor ondersteuning van de opbouw van de rechtsstaat en adequaat werkende juridische instellingen moet er een uitgebreidere pool van deskundigen op juridisch gebied worden gevormd. In dit kader kan het leggen van contacten, bevorderen van uitwisseling en het aangaan van partnerschappen tussen instituten voor (juridisch) wetenschappelijk onderwijs, van betekenis zijn.

E Europees Ontwikkelingsbeleid

Grote uitdagingen van deze tijd vragen om een internationale aanpak. Vandaar dat de rol van de EU op gebied van grensoverstijgende problematiek en op gebied van ontwikkelingssamenwerking van belang is. Deze inzet moet echter niet haaks staan op het Nederlandse beleid. Het CDA vindt dat de EU meer werk moet maken van donorharmonisatie, afstemming, coördinatie en specialisatie op dit terrein, met een grotere aandacht voor de doelmatigheid in de bestedingen. De Europese Commissie besteedt grote bedragen aan ontwikkelingssamenwerking in landen waar Nederland omwille van de interne situatie geen OS-geld wil investeren. Zo besteedt de Europese Commissie € 122 mln voor de periode 2009 – 2013 in Eritrea. Nederland heeft juist de relatie met Eritrea beëindigd vanwege de slechte humanitaire situatie en schendingen van mensenrechten. Meer dan 50% van de EU-bestedingen aan ontwikkelingslanden gaat via het geven van begrotingssteun, waarbij direct gelden worden overgemaakt naar de algemene middelen van het ontvangende land. Onlangs heeft de Europese Commissie besloten € 175 mln uit het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) te besteden aan begrotingssteun voor Rwanda, terwijl Nederland juist besloten had haar bijdrage aan begrotingssteun op te schorten vanwege de onduidelijke rol van dat land in Congo. Begrotingssteun kan zijn voordelen hebben, mits er duidelijke voorwaarden aan worden gesteld. Vanuit Europa gebeurt dat niet. Het CDA vindt dat op EU niveau kritischer moet worden gekeken naar de besteding van OS-middelen, met name ten aanzien van begrotingssteun. Wanneer het EOF beleid financiert dat haaks staat op het Nederlandse beleid, moet dit consequenties hebben voor de Nederlandse bijdrage aan het EOF. Tegelijkertijd moet er een brede kritische dialoog gevoerd worden met de andere Europese landen over effectiviteit in ontwikkelingssamenwerking en zeker over de inzet van begrotingssteun. Dat moet gebeuren op niveau van de regering maar ook het parlement heeft hierin een taak.

VOORSTEL: De CDA-fractie vindt dat er een einde moet komen aan automatische bijdragen aan het Europees ontwikkelingsfonds. Als met dat geld beleid gefinancierd wordt dat haaks staat op het Nederlands beleid, zoals in het geval van begrotingssteun, moet dit consequenties hebben. Naast de regering heeft ook het parlement een taak in het voeren van een kritische dialoog over het Europees ontwikkelingsbeleid. Die dialoog moet de regering op niveau van de lidstaten onverminderd voortzetten. Op niveau van parlementen, inclusief het Europees Parlement, moet die discussie ook worden gevoerd. Parlementsleden moeten in interparlementaire fora het EU-beleid kritisch aan de orde stellen en collega's uit andere landen hierop aanspreken.

CDA Tweede Kamerfractie

Postbus 30805

2500 EA 's Gravenhage

Telefoon: 070 - 318 30 20

Fax: 070 - 123 45 67

E-mail: info@tweedekamerfractie.cda.nl

CDA

Tweede Kamerfractie